

Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Görüşleriyle Okul Müdürlerinin Paylaşılan Öğretimsel Liderlik Düzeyleri (Isparta İl Örneği)

Shared Instructional Leadership Levels of School Headmasters, Based on the Opinions of Physical Education and Sports Teachers, (Isparta Province Sample)

ÖZET

Bu çalışma ile beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin görüşlerine dayanarak, okul müdürlerinin paylaşılan öğretimsel liderlik düzeylerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın evrenini Isparta ilinde görev yapan 214 Beden Eğitimi öğretmeni, örneklem grubunu basit tesadüfi yöntem ile seçilmiş 93 erkek 24 kadın beden eğitimi öğretmeni oluşturmaktadır. Sosyo-demografik verilerin elde edilmesinde araştırmacı tarafından oluşturulan kişisel bilgi formu, paylaşılan öğretimsel liderlik düzeylerine belirleyebilmek için ise Zhan vd. (2020)'nin geliştirdiği Türk kültürüne uyarlamasını ise Dilekçi (2021)'in yaptığı Paylaşılan öğretimsel liderlik ölçeği kullanılmıştır. Ulaşılan verilerin varyans ve homojenlikleri test edilerek, homojen olmadıkları belirlenen verilerde ikili karşılaştırmalar için Mann Whitney U, çoklu karşılaştırmalar için Kruskal Wallis testleri kullanılmıştır. $p < 0,05$ anlamlılık düzeyi, verilerin istatistiksel analizinde ve yorumlarda dikkate alınmıştır. Paylaşılan öğretimsel liderlik ölçeği için Cronbach Alpha değeri 0,91 olarak tespit edilmiştir.

Sonuçta; cinsiyet faktörüne bağlı olarak erkeklerin kadınlara nazaran, okul müdürlerinin paylaşılan öğretimsel liderlik düzeylerinin daha yüksek olduğunu düşündüğü tespit edilmiştir. Medeni durum, mesleki deneyim ve kariyer durumu faktörlerine göre ise, beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin görüşlerinde, okul müdürlerinin paylaşılan öğretimsel liderlik düzeylerinde istatistiksel olarak anlamlı farklılık gözlenmemiştir. Bu durumun beden eğitimi öğretmenlerinin örgütsel bağlılık, organizasyonel çalışma ortamı, hiyerarşik işleyiş ve psikolojik güvenlik olguları konularında memnuniyetsiz olduğu, dolayısıyla okul müdürlerinin paylaşılan öğretimsel liderlik rollerini benimseyemediklerini düşündükleri şeklinde yorumlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Liderlik, Paylaşılan Liderlik, Beden Eğitimi Öğretmeni

ABSTRACT

With this study, it was aimed to examine the shared instructional leadership levels of school principals based on the views of physical education and sports teachers. The population of the research consists of 214 Physical Education teachers working in Isparta, the sample group consists of 93 male and 24 female physical education teachers selected by simple random method. Personal information form created by the researcher to obtain socio-demographic data; In order to determine the levels of shared instructional leadership, the shared instructional leadership scale developed by Zhan et al. (2020) and adapted to Turkish culture by Dilekçi (2021) was used. By testing the variance and homogeneity of the obtained data, Mann Whitney U tests were used for pairwise comparisons and Kruskal Wallis tests were used for multiple comparisons in the data determined to be non-homogeneous. The significance level of $p < 0.05$ was taken into account in the statistical analysis of the data and in the comments. The Cronbach Alpha value for the shared instructional leadership scale was found to be 0.91.

After all; Depending on the gender factor, it has been determined that men think that the shared instructional leadership levels of school principals are higher than women. According to marital status, professional experience and career status factors, no statistically significant difference was observed in the views of physical education and sports teachers and the shared instructional leadership levels of school principals. This situation is interpreted as physical education teachers are dissatisfied with organizational commitment, organizational working environment, hierarchical functioning and psychological safety, and therefore they think that school principals cannot adopt shared instructional leadership roles.

Keywords: Leadership, Shared Leadership, Physical Education Teacher

GİRİŞ

Liderlik kavramı, karmaşık ve çok boyutlu olduğu için "yeryüzünde en çok gözlemlenen ve en az anlaşılan fenomenlerden biridir. Liderlik, liderlik etmeyi arzulayanlarla liderlik etmeyi seçenler arasındaki ilişki olarak tanımlanır (Failla ve ark., 2008).

Paylaşımsal liderlik astların davranışlarını ve liderlerin etkinliğine ilişkin algılarını etkileyen liderle güçlü bir ast duygusal ilişkisi ile ilişkilendirilmiştir. Dönüşümcü lider, astları arasında bireysel gelişimi teşvik eden bir ortam yaratır ve astlarına beklentilerinin ötesinde performans göstermeleri için enerji verir çünkü astlar, liderlerinin vizyonunu ve misyonunu içsel olarak benimsemiştir (McGuire ve ark., 2006).

Seçgel (2005), her öğretmenin, eğitim ortamında bir lider olduğunu, eğitim öğretim faaliyetlerinde başarı sağlayabilmesi için sınıfını iyi yönetmesi gerektiğini ifade etmiştir. Eğitim-öğretim faaliyetlerinde başarılı olabilmenin belki de en önemli ve ilk adımı, öğretmenlerin sınıflarını iyi bir şekilde yönetebilmesidir. Öğretmenin

Yüksel Altuntaş¹

Ali Çetin²

Hasan Kantekin³

How to Cite This Article

Altuntaş, Y., Çetin, A. & Kantekin, H. (2023). "Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Görüşleriyle Okul Müdürlerinin Paylaşılan Öğretimsel Liderlik Düzeyleri: Isparta İl Örneği", Journal of Social, Humanities and Administrative Sciences, 9(62):2570-2576. DOI: <http://dx.doi.org/10.29228/JOSHAS.68799>

Arrival: 09 February 2023

Published: 28 March 2023

International Journal of Social, Humanities and Administrative Sciences is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

This journal is an open access, peer-reviewed international journal.

¹Okul Müdürü, MEB Ahmet Melih Doğan Anadolu Lisesi, Isparta, Türkiye, ORCID: 0000-0002-3559-035X.

²Öğretmen, MEB Ahmet Melih Doğan Anadolu Lisesi, Isparta, Türkiye.

³Okul Müdürü, MEB Öğretmenler İlkokulu, Isparta, Türkiye.

görevi sadece sınıfta eğitim öğretim faaliyetlerini yürütmek değil, aynı zamanda yönetsel faaliyetlerde yer almak, yönetmek, yönetilmek, yöneticileri desteklemek belki ileride yönetsel görevlerde yer almak durumundadır. Dolayısıyla öğretmenlerin liderlik rolleri ön plana çıkmakta olup, gurup dinamızının bilinmesi ve yararlanılması son derece önem kazanmaktadır (İlgar, 2000).

Eğitim çıktılarını iyileştirmenin bir yolu olarak birçok eğitim sisteminde politika yapıcılar tarafından liderlik ve liderlik gelişimine öncelik verilmeye devam edilmektedir (Harris ve Jones 2015; Walker 2015). Farklı ülkelerde, kurumsal gelişim ve dönüşümle ilişkili liderliğin biçimine veya türüne dikkat çekilmiştir (Hallinger ve Lee 2014; Robinson vd., 2008). Uluslararası literatürde, müdürlerin öğretimsel liderliğinin okul performansının geliştirilmesinde en belirgin belirleyicilerden biri olduğu gösterilmiştir (Day vd., 2016). Eğitim liderliği, okul geliştirme ve okul etkililiği alanlarında, öğretim liderliği araştırma ve uygulamada güçlü bir varlık oluşturmuştur (Hallinger ve Wang, 2015; Rigby, 2014; Sebastian ve Allensworth, 2012). Öğretimsel liderliğin en dikkate değer modelleri, büyük ölçüde Kuzey Amerika merkezli literatürde görülmektedir (Neumerski, 2013; Rigby, 2014). Örneğin, Hallinger ve Murphy tarafından önerilen model ampirik araştırmalarda en sık kullanılan model olmuştur (Hallinger ve Wang, 2015). Bu model Okul Misyonu, Öğretim Programı ve Pozitif Okul Öğrenme İklimi olarak öğretim liderliği rolünün üç boyutunu ortaya koymaktadır (Hallinger, 2011; Hallinger ve Wang, 2015; Akıncı, 2023).

Dolayısıyla öğretmenlerin gözünden okul müdürlerinin paylaşılan liderlik davranışlarını ortaya koyan bir çalışmanın literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Literatürde rastlanan çalışmaların sınırlı olması ve Türkiye’de bu konuyu kapsayan yeterli araştırma bulunamaması nedeniyle, mevcut çalışmanın beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin görüşleriyle okul müdürlerinin paylaşılan öğretimsel liderlik düzeylerinin gündemde yer almasına yol açacağı düşünülmektedir. Paylaşılan öğretimsel liderlik davranışlarının, okul iklimine, dönüşüm ve yeniden yapılanma süreçlerinde sağlayacağı katkı işlevsel görünmektedir. Benzer şekilde liderlerin iletişim ve duygusal becerilerini (Çimen ve Akıncı, 2021) verimli kullanabildiği göz önüne alınınca, yöneticilerin kurumsal hedef ve beklentileri öğretmen ve diğer paydaşlara aktarabileceği anlaşılabilir. Belirtilen konuda yapılacak çalışmanın okul yöneticilerinin liderlik davranışları konusunda farklı yaklaşımlar sunacağı ve konuya katkı sağlayacağı umulmaktadır. Öğretim kurumlarında öğretmen görüşlerini dikkate alarak, okul yöneticilerinin öğretimsel liderlik davranışlarının belirlenip, liderlik davranışlarıyla ilişkili etmenlerin ortaya konulmasının amaçlandığı çalışmada, liderlik kapasitesi kavramının teorik temelleri ve öğretimsel liderlik kavramına yönelik yeni ve farklı anlayışlar tartışma konusu edilmiştir. Çalışmadan elde edilecek sonuçların aynı zamanda uygulayıcıları, okul ikliminin düzenlenmesi, okullardaki akademik başarının artırılması, öğretim ve öğrenmenin geliştirilmesini sağlayacak uygulamalar hakkında bilgilendirmesi beklenmektedir.

Bu doğrultuda öğrenme ve öğretme ortamının liderleri olan okul müdürlerinin, ortamda bulunan paydaşları derslerin, okulun ve eğitimin genel amaçları doğrultusunda, arzu edilen insan ilişkilerini kurarak motive edebilmesi, liderlik davranışlarının sergilenmesi açısından önemli görülmektedir (Deniz ve Hasançebioğlu, 2003). Bu bilgiler ışığında mevcut çalışmanın amacı Isparta’da İl Merkezinde görev yapan Beden Eğitimi öğretmenlerinin görüşleriyle Okul Müdürlerinin Paylaşılan Öğretimsel Liderlik düzeylerinin araştırılmasıdır.

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Araştırmamızda kapsam ve yöntemin belirlenmesi, araştırmaya dair verilerin toplanması, alan incelemesi ve anket formu uygulanacak şekilde betimsel (Karasar, 2007) olarak araştırılmıştır.

Araştırma Gurubu

Araştırmanın evrenini Isparta ilinde görev yapan 214 beden eğitimi öğretmeni, örneklem grubunu ise 93 erkek 24 kadın toplam 117 beden eğitimi öğretmeni oluşturmaktadır.

Tablo 1. Katılımcıların Demografik Özellikleri

	Değişkenler	N	%
Cinsiyet	Erkek	93	79,5
	Kadın	24	20,5
Medeni durum	Evli	105	88,6
	Bekar	12	11,4
Mesleki deneyim	10-15 yıl	18	15,4
	16-20 yıl	39	33,3
	21 yıl ve üzeri	60	51,3
Kariyer durumları	Uzman öğretmen	93	79,5
	Baş öğretmen	24	20,5

Tablo 1 incelendiğinde çalışmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin cinsiyet gruplarına göre %79,5'inin erkek, %20,5'inin kadın, medeni durumlarına göre %88,6'sının evli, %11,4'ünün bekar, olduğu tespit edilmiştir. Mesleki deneyim açısından %15,4'ünün 10-15 yılı arası, %33,3'ünün 16-20 yıl arası, %51,3'ünün 21 ve üzeri mesleki deneyime sahip olduğu, kariyer durumları açısından ise %79,5'inin uzman öğretmen, % 20,5'inin baş öğretmen olduğu tespit edilmiştir.

Veri Toplama Araçları

Çalışma da öğretmenlerin liderlik düzeylerini belirleyebilmek için paylaşılan öğretimsel liderlik ölçeği kullanılmış olup demografik özellikler ile ilgili veriler elde etmek amacıyla da kişisel bilgi formuna yer verilmiştir.

Kişisel Bilgi Formu; Araştırmacı tarafından hazırlanmış katılımcıların cinsiyet, medeni durum, mesleki deneyim ve kariyer durumları hakkında bilgi edinmeyi amaçlayan 4 soruluk bir kişisel bilgi form oluşturulmuştur.

Paylaşılan öğretimsel liderlik ölçeği; Zhan ve ark, (2020)'nin geliştirdiği ölçeğin Türk kültürüne uyarlamasını Dilekçi (2021) yapmıştır. Bu doğrultuda çalışmanın verileri Batman ve Bolu illerinde 2020-2021 eğitim-öğretim yılında görev yapan üç farklı katılımcı guruptan elde edilmiştir. Öncelikle ölçeğin dilsel eş değerliğinin test edilmesi için 16 İngilizce öğretmenine uygulanmış; daha sonra açımlayıcı faktör analizinin (AFA) yürütüldüğü 150 öğretmen ve araştırmanın doğrulayıcı faktör analizinin (DFA) yürütüldüğü 180 öğretmenin katılımı sağlanmıştır. Yapılan istatistik analizler sonucu elde edilen bulgular; ölçeğin dilsel eş değerliğine, yapısal geçerliğine, güvenilirliğine işaret etmekte ve literatürde aranan ölçütlerin karşılandığını ortaya koymaktadır. Orijinal ölçek yedi madde ve bir boyuttan oluşurken, Türk kültürüne uyarlanma çalışmasıyla orijinalini korumuş, aynı şekilde yedi madde ve tek boyuttan meydana geldiği görülmüştür. Araştırma neticesinde Paylaşılan Öğretimsel Liderlik Ölçeğinin, Millî Eğitim Bakanlığına bağlı okullarda görev yapan öğretmenlerin görüşlerini ortaya koyabilmek için, yeterli psikometrik nitelikleri barındırdığı, geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğu anlaşılmıştır. Ölçeğin Cronbach's Alpha güvenilirlik katsayısı sırasıyla $\alpha=.95$; $\alpha=.97$; $\alpha=.94$; $\alpha=.96$ olarak tespit edilirken, Guttman Split Half Test güvenilirlik sonuçları sırasıyla .91; .94; .87; .91 şeklinde bulgulanmıştır. Geçerlik ve güvenilirlikle ilgili bu bulgular, ölçeğin geçerlik ve güvenilirliğinin her biri için farklı istatistiklerle sağlandığını ortaya koymaktadır.

Verilerin analizi

Elde edilen verilerin analizi için varyans ve homojenlik testleri yapılmış, homojen olmadıkları belirlenen veriler için; ikili karşılaştırmalarda Mann-Whitney U, çoklu karşılaştırmalarda Kruskal Wallis H kullanılmıştır. $p<0,05$ anlamlılık düzeyi dikkate alınarak verilerin istatistiksel analizleri ve yorumlanması yapılmıştır.

BULGULAR

Tablo 2. Cinsiyet faktörüne bağlı paylaşılan öğretimsel liderlik değişimleri

Cinsiyet	N	Sıra ortalaması	U	P
Erkek	93	61,76	859,500	0,76
Kadın	24	48,31		

Tablo 2 incelendiği üzere katılımcıların cinsiyet faktörüne bağlı paylaşılan öğretimsel liderlik düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlenmemiştir.

Tablo 3. Medeni durum faktörüne paylaşılan öğretimsel liderlik değişimleri

Medeni Durum	N	Sıra Ortalaması	U	P
Evli	105	58,40	567,000	,562
Bekar	12	64,25		

Tablo 3 incelendiği üzere katılımcıların medeni durum faktörüne bağlı paylaşılan öğretimsel liderlik düzeylerinde istatistiksel olarak anlamlı bir değişim gözlenmemiştir.

Tablo 4. Mesleki Deneyim faktörüne göre paylaşılan öğretimsel liderlik değişimleri

Mesleki deneyim	N	Sıra Ortalaması	H	P
10-15 yıl	18	45,25	5,811	,055
16-20 yıl	39	67,54		
21 yıl ve üzeri	60	57,58		

Tablo 4'te görüleceği üzere katılımcıların deneyim faktörüne bağlı paylaşılan öğretimsel liderlik düzeylerinde istatistiksel olarak anlamlı bir değişim gözlenmemiştir.

Tablo 5. Kariyer Durumu faktörüne göre paylaşılan öğretimsel liderlik değişimleri

Kariyer durum	N	Sıra Ortalaması	U	P
Uzman öğretmen	93	60,94	936,000	,213
Baş öğretmen	24	51,50		

Tablo 5 incelendiği üzere katılımcıların unvan faktörüne bağlı paylaşılan öğretimsel liderlik düzeyi değişimlerinde istatistiksel açıdan anlamlı bir değişim gözlenmemiştir.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Mevcut çalışmada Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Görüşleriyle Okul Müdürlerinin Paylaşılan Öğretimsel Liderlik Düzeylerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmada öğretmenlerin Okul Müdürlerinin paylaşılan liderlikleri görüşlerinde cinsiyete göre anlamlı bir değişim gözlenmemiştir. Alan yazın incelendiğinde (Bozgüney ve Büyükipekci, 2022; Yalçın ve ark., 2022) yaptığı araştırmadaki sonuçlarla çalışmamız benzer olduğu saptanmıştır. Cinsiyete göre kadın öğretmenlerin paylaşılan liderlik algıları, erkek öğretmenlerin paylaşılan liderlik algılarına göre daha düşüktür. Elde edilen bu sonuç cinsiyete göre öğretmenlerin paylaşılan liderlik algılarının benzerlik gösterdiği şeklinde yorumlanabilir.

Literatür incelendiğinde liderlik (Güzel ve Evecen, 2021; Akıncı, 2020; Çelik ve Polat, 2017), öğretimsel liderlik (Çilesiz, 2019; Altunay, 2017; Karaduman, 2017; Kaya, 2017; Yaman ve Ezer, 2015), paylaşılan öğretimsel liderlik (Bozkurt ve Taşdemir, 2022; Yiğit ve Kaya 2020; Sucu, 2016), okul iklimi (Akıncı, 2023; Altuntaş ve ark. 2020; Bakkal ve Radmard, 2020) ve okul kültürü (Yüzer, 2019; Çevik ve Köse, 2017; Güngör ve Gündüz, 2021) konularında çalışmalar yapıldığı görülmüştür.

Medeni durum faktörüne bağlı Okul Müdürlerinin paylaşılan öğretimsel liderlik düzeylerinde istatistiksel olarak anlamlı bir değişim gözlenmemiştir. Alan yazın incelendiğinde mevcut çalışmayı destekler nitelikte Döş (2014) araştırmasında öğretmenlerin medeni durumları ile yöneticilerinde algıladıkları dönüşümcü liderlik, sürdürümcü liderlik ve serbestlik tanıyan liderlik davranışları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Farklı bir çalışmada ise Sağban (2011) medeni durum değişkenine göre anket boyutlarına ilişkin verileri incelendiğinde anketin boyutları olan kültürel liderlik, örgütsel bağlılık, duygusal bağlılık, devam bağlılığı ve normatif bağlılık ile katılımcı görüşleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığını ortaya koymuşlardır. Yine Cemaloğlu (2007)'nin ve Sönmez (2010)'in araştırmalarında evli öğretmenlerin yöneticilerini daha dönüşümsel lider olarak kabul ettiklerini betimlenmiştir. Literatürde araştırmamız bulgularıyla farkı sonuçlara ulaşılmasının örneklem gruplarının farklılığından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Araştırmada öğretmenlerin mesleki deneyimlerine göre, okullarda paylaşılan liderlik uygulamalarına yönelik algıları, anlamlı olarak farklılaşma görülmemektedir. Literatüre bakıldığında, Çınar (2015) tarafından yapılan çalışma, ortaokul öğretmenlerinin ortak liderlik algısı boyutlarında hizmet süresi değişkenine, paylaşılan görev performansına ve çalışanlar arasındaki merkezi olmayan etkileşime bağlı olarak mesleki deneyim değişkeninde anlamlı bir farklılık göstermezken; karşılıklı yeterlilik geliştirme ve duygusal destek boyutlarında anlamlı bir fark bulmuştur. Ayrıca Aslan ve Ağiroğlu-Bakır (2014) tarafından yapılan bir çalışmada, kamu ve özel okullarda paylaşılan öğretimsel liderliğin boyutunun iş deneyimlerine bağlı olarak önemli ölçüde farklılaştığı ve daha az kıdeme sahip öğretmenlerin daha düşük paylaşılan liderlik yönetim algısı sahip olduğu görülmüştür. Grant (2011) yaptığı çalışmada mesleğe yeni giren öğretmenlerin yöneticilerinin ortak liderlik davranışlarını mesleğe daha önce giren öğretmenlere göre daha etkili algıladığını gözlemlemiştir (Yener'den aktaran, 2014). Yılmaz (2013) ile Uslu ve Beycioğlu (2013) tarafından yapılan araştırmalar, öğretmenlerin okullardaki yaygın liderlik uygulamalarına ilişkin algılarında kıdemlerine göre anlamlı bir farklılık ortaya koymamıştır. Literatürdeki çalışmalarda farklı sonuçlar görülmesinin, örneklem guruplarının farklılığından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Araştırmada elde edilen sonuçlar kariyer durumu yönünden değerlendirildiğinde istatistiksel olarak anlamlı değişim gözlenmemiştir. Gün ve Çoban (2019) araştırmalarında ise okul yöneticilerinin sahip olduğu unvanın, teknolojik liderlik ve öz yeterlik algıları açısından, anlamlı bir farklılık ortaya koymadığı görülmüştür. Bu durumun, farklı unvanlara rağmen, birlikte çalışan okul yöneticilerinin, teknoloji kullanımı konusunda eğitim öğretim ortamlarında birbirlerini olumlu yönde etkilemeleri ve ortak hareket edebilmelerinden kaynaklandığı söylenebilir. Diğer bir benzer araştırmada ise Ada, Görgülü ve Küçükali (2013) farklı sonuçlara ulaşmış olup, okul yöneticilerinde unvanın teknolojik liderlik ve öz yeterlik algıları üzerinde önemli bir etken olduğu; bu konudaki öz yeterlik algılarının okul müdürlerinde, müdür yardımcılara göre daha yüksek olduğu görülmüştür. Bu durumun yaşanan coğrafya ve kültürel farklılıklardan kaynaklandığı şeklinde yorumlanmaktadır.

Sonuçta; cinsiyet faktörüne bağlı olarak bir anlamlılık olmamakla birlikte, erkeklerin kadınlara nazaran, okul müdürlerinin paylaşılan öğretimsel liderlik düzeylerinin daha yüksek olduğunu düşündüğü tespit edilmiştir. Medeni durum, mesleki deneyim ve kariyer durumu faktörlerine göre ise, beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin görüşlerinde, okul müdürlerinin paylaşılan öğretimsel liderlik düzeylerinde istatistiksel olarak anlamlı farklılık gözlenmemiştir. Bu durumun beden eğitimi öğretmenlerinin örgütsel bağlılık, organizasyonel çalışma ortamı, hiyerarşik işleyiş ve psikolojik güvenlik olguları konularında memnuniyetsiz olduğu, dolayısıyla okul müdürlerinin paylaşılan öğretimsel liderlik rollerini benimseyemediklerini düşündükleri şeklinde yorumlanmaktadır.

Öneriler

Okul idarecilerinin farklı liderlik türleri açısından paydaş görüşlerine göre incelenmesi, farklı okul türü, farklı örneklem ve idari yapılara göre incelenmesinin literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

- Akıncı, A. Y. (2020). Gençlik hizmetleri ve spor il müdürlüklerinde görev yapan antrenörlerin etik liderlik algısının bazı değişkenlere göre incelenmesi. *Spor Eğitim Dergisi*, 4(2), 131-140.
- Akıncı, A. Y. (2023). School Climate Perception and Teacher Motivation (Isparta Example). *European Journal of Molecular & Clinical Medicine*, 10(01), 2871-2880.
- Altunay, E. (2017). Sınıf Yönetiminde Öğretmenlerin Öğretimsel Liderlik Rollerini. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 20(37), 19-44.
- Altuntaş, B., Demirdağ, S., & Ertem, H. Y. (2020). Veli algılarına okul yöneticilerinin yönetim becerileri ile okul iklimi arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Academia Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 5(2), 254-269.
- Aslan, M. & Ağıroğlu-Bakır, A. (2014). Paylaşılan liderliğin öğretmenlerin örgütsel bağlılığı üzerindeki etkisi. *e-International Journal of Educational Research*, 5 (3), 56-71
- Bakkal, M., & Radmard, S. (2020). Okul müdürlerinin eğitimsel liderlik standartlarını karşılama düzeyleri ile öğretmenlerin okul iklimi algıları ve motivasyonları arasındaki ilişki. *İstanbul Aydın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5(2), 163-195.
- Boskurt, B., & Taşdemir, S. (2022). Okul Müdürlerinin Öğretimsel Liderlik Davranışları ile Öğretmenlerin Öğrenen Örgüt Algıları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 42(2), 1275-1301.
- Bozgüney, R., & Büyükipেকci, S. (2022). Examining the Relationship Between the Leadership Levels and Authenticity of the Students in the Department of Recreation. *Pakistan Journal of Medical & Health Sciences*, 16(02), 777-777.
- Cemaloğlu, N. (2007). Okul Yöneticilerinin Liderlik Stillerinin Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 5(1). 73-112
- Çelik, M., & Polat, H. Y. (2017). Kamu ve özel okul yöneticilerinin kendi kendine liderlik stratejileri açısından karşılaştırılması. *Çankırı Karatekin Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 7(1), 93-112.
- Çevik, A., & Köse, A. (2017). Öğretmenlerin Okul Kültürü Algıları ile Motivasyonları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Itobiad: Journal of the Human & Social Science Researches*, 6(2), 996-1014.
- Çınar, A. (2015). Ortaöğretim Kurumlarında Paylaşılan Liderlik Algısı: Gerçek mi? Olabilir mi? Hayal mi? (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Erciyes Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Kayseri.
- Çimen, E., & Akıncı, A.Y. (2021). Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Yaşam Beceri Düzeylerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi (Akdeniz Bölgesi Örneği). *Akdeniz Spor Bilimleri Dergisi*, 4(3), 359-370
- Çilesiz, A. (2019). Okul müdürlerinin öğretimsel liderlik özelliklerine ilişkin ortaokul öğretmenlerinin görüşleri (Samsun ili örneği) (Master's thesis, Eğitim Bilimleri Enstitüsü).
- Day, C., Gu, Q. and Sammons, P. (2016). "The Impact of Leadership on Student Outcomes: How Successful School Leaders use Transformational and Instructional Strategies to Make a Difference." *Educational Administration Quarterly* 52 (2): 221–258
- Deniz, L. & Hasançebioğlu, T. (2003). "Öğretmen Liderlik Stillerini Belirlemeye Yönelik Bir Ölçek Çalışması". *M.Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 17, 55-62.
- Dilekçi, Ü. (2021). Paylaşılan Öğretimsel Liderlik: Ölçek Uyarlama Çalışması. İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 22(3), 2484-2508.
- Döş, F. C. (2014). Okul müdürlerinin liderlik stillerinin öğretmenlerin örgütsel adanmışlıkları üzerindeki etkisinin incelenmesi (Kilis ili örneği) (Master's thesis, Sosyal Bilimler Enstitüsü).
- Failla, Kim Reina, Stichler, Jaynelle, F. (2008). Manager and Staff Perceptions of the Manager's Leadership Style. *JONA: The Journal of Nursing Administration*, 38(11), 480-487.
- Fatih, G. & Çoban, Ö. (2019). Okul yöneticilerinin teknolojik liderlik öz yeterliklerinin incelenmesi. *Uluslararası Karamanoğlu Mehmetbey Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 39-48.

- Görgülü, D., Küçükali, R. ve Ada, Ş. (2013). Okul yöneticilerinin teknolojik liderlik öz yeterlilikleri. *Eğitim Teknolojisi Kuram ve Uygulama*, 3(2), 53-71.
- Güngör, B., & Gündüz, Y. (2021). Öğretmenlerin örgütsel sessizlik algıları ile okul kültürü algıları arasındaki ilişki. *OPUS International Journal of Society Researches*, 18(40), 2586-2614.
- Güzel, F., & Evecen, H. G. (2021). Pandemi sürecinde okul yöneticilerinin dağıtımçı liderlik davranışlarının öğretmenlerin motivasyonlarına etkisi. *Okul Yönetimi School Administration Journal*, 1, 1, 19-32.
- Hallinger, P. (2011). "Leadership for Learning: Lessons from 40 Years of Empirical Research." *Journal of Educational Administration* 49 (2): 125–142.
- Hallinger, P., and Lee, MS. (2014). "Mapping Instructional Leadership in Thailand: Has Education Reform Impacted Principal Practice?" *Educational Management, Administration and Leadership*, 42 (1): 6–29.
- Hallinger, P., and Wang, WC. (2015). *Assessing Instructional Leadership with the Principal Instructional Management Rating Scale*. New York: Springer Science Press.
- Harris, A., and Jones, M. (2015). "International Comparisons: Critique, Culture and Context." In *Leading Futures: Global Perspectives on Educational Leadership*, edited by A. Harris and M. Jones. London: Sage.
- Hasançebioğlu, T. (2002). *Öğretmenlerin Liderlik Stilleri, Bilgisayar Tutumları ve Aralarındaki İlişkilerin İncelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- İlgar, L. (2000). *Eğitim Yönetimi, Okul Yönetimi, Sınıf Yönetimi* (2. Basım). İstanbul: Beta Basım.
- Karaduman, A. (2017). *İlkokul müdürlerinin öğretimsel liderlik davranışlarının öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi* (Master's thesis, Eğitim Bilimleri Enstitüsü).
- Karasar, N. (2007). *Bilimsel Araştırma Yöntemi* (17 b.). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Kaya, N. (2017). *Öğretmenlerin öğretimsel liderlik davranışlarına ilişkin beklenti ve algıları* (Master's thesis, Sosyal Bilimler Enstitüsü).
- McGuire E, Kennerly S.M. (2006). Nurse managers as transformational and transactional leaders. *Nurs Econ.*;24(4): 179-185.
- Neumerski, C. M. (2013). "Rethinking Instructional Leadership, a Review: What do we Know About Principal, Teacher, and Coach Instructional Leadership, and Where Should we go from Here?" *Educational Administration Quarterly* 49 (2): 310–347.
- Rigby, J. G. (2014). "Three Logics of Instructional Leadership." *Educational Administration Quarterly* 50 (4): 610–644.
- Robinson, V. M., Lloyd, C. A. and Rowe, KJ (2008). "The Impact of Leadership on Student Outcomes: An Analysis of the Differential Effects of Leadership Types." *Educational Administration Quarterly* 44 (5): 635–674
- Sağban, Ş. (2011). *Okul müdürlerinin kültürel liderlik rollerinin öğretmenlerin örgütsel bağlılık düzeyine etkisi: Afyonkarahisar ili örneği* (Master's thesis, Sosyal Bilimler Enstitüsü).
- Sebastian, J., and Allensworth, E. (2012). "The Influence of Principal Leadership on Classroom Instruction and Student Learning." *Educational Administration Quarterly* 48 (4): 626–66
- Seçgel, N. (2005). *Müzik Öğretmenlerinin Liderlik Stilleri*. Yayımlanmamış Yüksek lisans Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Sönmez, A. (2010). *Ortaöğretim Okulu Müdürlerinin Öğretmenler Tarafından Algılanan Durumsal Liderlik Stilleri ile Öğretimsel Liderlik Roller Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. İstanbul.
- Sucu, A. (2016). *Öğretmenlerin motivasyonu ile okul yöneticilerinin öğretimsel liderlik davranışları arasındaki ilişkinin analizi* (Master's thesis, İnönü Üniversitesi/Eğitim Bilimleri Enstitüsü).
- Uslu, B., & Beycioğlu, K. (2013). İlköğretim okulu öğretmenlerinin örgütsel bağlılıkları ile müdürlerin paylaşılan liderlik rolleri arasındaki ilişki. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 32(2), 323-345.
- Walker, A. D. (2015). "Clones, Drones and Dragons: Ongoing Uncertainties Around School Leader Development." *School Leadership & Management* 35 (3): 300–320.

- Yalçın, B., Fırat, F., Polat, O., & Fırat, M. (2022). Ortaöğretim Kurumlarında Görev Yapan Öğretmenlerin Paylaşılan Liderlik Algıları. *Socrates Journal of Interdisciplinary Social Studies*, 19, 19-31.
- Yaman, E., & Ezer, Ö. (2015). Öğretmen Algılarına Göre Ortaokul Müdürlerinin Öğretimsel Liderlik Davranışları ile Öğretmenlerin Örgütsel Bağlılıkları Arasındaki İlişki. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10(1), 39-54.
- Yener, S. (2014). Özel ortaöğretim kurumlarında paylaşılan liderlik davranışı ve işten ayrılma niyeti arasındaki ilişkide psikolojik güvenlik algısının aracı değişken ilişkisinin araştırılması (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Haliç Üniversitesi, Sosyal Bilimler Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. İstanbul.
- Yılmaz, A. İ. (2013). İlköğretim okulu öğretmenlerinin paylaşılan liderlik davranışları (Yayımlanmamış doktora tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Yiğit, B., & Kaya, M. (2020). Okul yöneticilerin öğretimsel liderlik davranışlarının incelenmesi. *Akademik Platform Eğitim ve Değişim Dergisi*, 3(1), 79-90.
- Yüzer, B. (2019). Okul müdürlerinin karizmatik liderlik özellikleri ile okul öncesi öğretmenlerinin okul kültürü algıları arasındaki ilişkinin incelenmesi (Doctoral dissertation, Marmara Üniversitesi (Turkey)).